066 - 005

Viborg, den 10/2 1912.

Hr. Kollega !

Det forlöbige Udkast til Skr. til Min. ang. Bogholderiet :

Ved Tilbagesendelsen o.s.v.

Grundlaget for Hospitalets Bogholderi og Regnskab er efter den nuv. Ordning en Kassebog, der kun rummer Indtægts- og Udgiftskolonner. Alle Posteringer, der berörer Regnskabet, foretages i denne Kassebog, der til enhver Tid giver Udtryk for den Beholdning, der skal findes hos Kassereren. Kassebogen föres i 2 Exspl. én af Kassereren og én af Bogholderen, der giver alle Bilag Noteringspaategn.

Anvisningen sker af Direktionen efter at hvert Bilag er indfört i en konteret Anvisningsbog, ved Hjælp af hvilken det saaledes er Dir. muligt at kontrollere saavel Kasseekstrakternes som Aarsregnskabets Hovedsummer.

Bogholderen förer desuden en konteret Hovedbog, i hvilken alle Bilag indföres specificerede saaledes som anbefalet af Dir. Hjort i Skrivelse af 31' f.M. Hovedbogen afsluttes for hver Konto - Underkonto - hver Maaned og afstemmes med Kasseekstrakterne og - ved Afslutningen - Aarsregnskabet.

Direkt. maa derfor formene, at den af Direktör Hjort foreslaaede Kassejournal og Hovedbog efter det dobbelte Bogholderis System ikke byder nogen yderligere Kontrol eller Overskuelighed og ikke betyder nogen Lettelse i det daglige Arbejde, idet Notering derefter vil afföde 2 Posteringer i Stedet for som nu 1 i Kassebog (Kassejournal) og Optællingen af den foreslaaede Kassejournals 15 Kolonner, i Stedet for den nuv. Kassebogs 2 Kolonner vil sikkert blot medföre en Forögelse af Arbejdet.

Direktionen skal derfor indstille, at der ikke foretages nogen Ændring foretages i det bestaaende Bogholderisystem, der maa anses enkelt, overskueligt og betryggende.

Direktör Hjorts Udtalelse angaaende Önskeligheden af at bibeholde Forplejningsregnskabet, hvis Udgiftsposter omfatter mellem 1/3 og ½ af samtlige Udgifter, kan Direkt. tiltræde, ligesom man maa anse Nödvendigheden af et Inventarieregnskab uomtvistelig. (Eventuelt nogle smukke Ord om det praktiske og og ökonomiske i at skærpe Personalets Omsorg for Inv. gennem hyppige Revisioner).

Om dette Udkast tiltrædes af Dir. vil jeg jo ikke.

Hilsen Ærbödigst Fürst

066 - 005

Til mine Herrer Kolleger!

Forinden der efter min Mening herfra bør formuleres den for nødne Besvarelse til Ministeriet, vil jeg herved tilstille d'Hrr. følgende Momenter, hvoraf De anmodes om at benytte alt, hvad De maatte mene formaalstjenligt for Sagens Fremme.

1) Hr. Hjort burde efter min Mening ved Samvirke have søgt den fornødne Vejledning hos enhver af os, forinden han gav sig af med et Forslag, hvortil han selvfølgelig selv har fremkaldt Ministeriets Opfordring, eftersom Ministeriet ikke selv forstaar sig paa dobbelt Bogholderi.

2) Naar Hr. Hjort har forkælet sig i det dobbelte Bogholderis Princip, saa er det dels fordi hans borgerlige Virksomhed lader ham se dette Princip som det eneste saliggørende paa Regnskabsvæsenets Omraade og dels fordi han gennemBeskæftigelse i private Virksomheder har faaet en ganske ensidigt Syn paa Tingene. Det dobbelte Bgh.s System er det eneste rigtige i enhver Virksomhed, hvor Regnskabsføringen kræver Noteringer, som behandler andre Transaktioner end netop de kontante (herunder indbefattet Betalinger ved Checks, som je er ensbetydende med "Kontant" Til saadanne andre Noteringer skal jeg eksempelvis nævne: almindelig Bogkredit, der selvfølgelig maa indføres i en Journal eller Memorial eller Prima-Nota eller Dagbog for derfra at gaa over i en Conto-Courant (løbende Mellemregning).

Til et saadant Bogholderi kræver Handelslovgivningen Autorisation af enten Kassebogen og Memorialen eller, hvis begge disse Bøgers Poster indføres i en Journal, da blot Journalen og Hovedbogen, hvilken sidste Bog i hvert Fald autoriseres. Kassebogen og Memorialen kan altsaa efter Omstændighederne være uautoriserede.

M e n da Statens Regnskab er og efter sin Beskaffenhed maa være (undtagen hvor Staten med Udbytte driver produktiv Virksomhed) et rent og skært Pengeregnskab"Kasseregnskab" , bliver det tilstrækkeligt og lige juridisk bindende, naar Basis for alle Noteringerne i Statsregnskabet er opført i den autoriserede Kassebog, som jo i Virkeligheden fungerer som Journal(eller Memorial o.s.v.), thi det er netop fra Kassebogen, at alle Posterne senere føres videre i de andre Bøger, saavel Hovedbogen som alle de efter Omstændighederne nødvendi-

ge Hjælpebøger, hvilke sidste det maa blive det enkelte Bogholderis egen Sag at indrette efter Hospitalets Behov, tildels ogsaa efter Tra ditionen, og efter den for Vedk. Bogholder mest praktiske og enkle Maade.

3) Naar Hr.H. anfører Nødvendigheden af eller i hvert Fald Ønskelig heden af at føre dobb.Bgh. paa Hosp., saa kan det selvfølgelig kun være med Henblik paa deres indre Liv; thi det af ham anbefalede letter ikke paa et eneste Punkt Bogholderens Arbejde med Hensyn til Udfærdigelsen af ~~Aar-regnskabet~~ de berørte Maanedsekstrakter, Aarsregnskabets Udfærdigelse efter Budgettets Rammer og "Oversigtens" Affattelse med den nødvendige Tilpasning til Statsregnskabet, hvilket jo besørges i Ministeriet, som vist næppe i en Haandevending kan komme bort fra det gamle hævdvundne Kasseregnskabssystem.

4) Forslagsstilleren synes ganske ukendt med Forholdene og med Forretningernes Gang i Hospitalernes daglige Liv- har forresten kun set nogle Stumper og Stykker hist og her- men Kontinuiteten og Forbindelsen mellem Hospitalernes forskellige Bøger og Hjælpebøger, har han aldeles ikke givet sig Tid til at sætte sig ind i ,og har derved ikke faaet det højst fornødne Helhedsindtryk, inden han har indladt sig paa at forslag, som kun er tidsspildende, dyrere og tildels ganske overflødigt.

5) Hr.H. har endelig som Følge af visse Uligheder melle Hospitalernes Regnskabsbøger og andre Virksomheders dobb.Bogholderibøger ikke kunnet se de principielle Lighedspunkter. Sagen er nemlig simpelthen den, at vore Regnskaber i Virkeligheden hviler paa det samme dobbelte Princip i saa lang Udstrækning som fornødent, idet den eneste Konto i vort Regnskab, hvor der i Virkeligheden med Selvfølgelighed findes 2 Sider af modsat Beskaffenhed, er Kassebogen med dens Indtægtsside og dens Udgiftsside (Debet og Kredit) ; den er og maa selvfølgelig være dobbelt, fordi den har b ade en Debet og en Kredit Side; men alle de andre Konti, som nævnes i Kassens Kreditside er selvfølgelig at notere som"Debitorer" og de har kun den ene Side og ingen Kreditside og omvendt med Kassens Debetside, de forskellige deri nævnte Konti har kun en Side nemlig Kreditsiden og de optræder som Kreditorer, der i Generalekstrakten og Oversigten suppleres med Statens Tilskud, som udligenr Forskellen. Alle Debitorerne forsvinder saaledes derved at Staten betaler: udligner de forskellige Saldi, men alt dette vil komme til at figurere ganske paa samme Måde ved dobbelt Bogføring, alle

Saldi vil blive ganske de samme; men at give Konti, som efter deres Beskaffenhed kun har en Side, to Sider for blot paa den overflødige Side at skrive : dækket af Statskassen, skrive det i nogle dyre og vidtløftige Bøger, synes mig ganske absurd og uforeneligt med Fordringen om Simplificering og Sparsommelighed. Hospitalernes Bogføring er fuldtud betryggende og kan til enhver Tid besvarede samme Spørgsmaal, som Hr.H.s Metode vil kunne besvare; der er ikke Spor af Anledning til at benytte den af Forslagsstilleren fremførte Form, der ganske vist er noget mere teoretisk men og nitid; men til Gengæld er ganske overflødig, tidsspildende og kostbar.

6) Naar H. anfører, at Kassereren bør føre Kassebog efter Journal-Kolonne-Systemet, da kan dette efter min Mening slet ikke fordres, thi hvor der er Bogholdere eller med dem ligestillede Kontrollører- altsaa naar han ikke er Bogholder og Kasserer i en Person- skal Kassereren kun føre sin autoriserede Kassebog - og saaledes, at den til enhver Tid udviser, hvad han skal have i sin Kasse. Denne Kassebog kontrolleres af Bogholderens Kontrolbog, der her paa Hospitalet føres saaledes, at den foruden at tjene som Kontrol tillige ved Tilføjelsen af Konto Nr. etc. tager Sigte paa Forbindelsen med de andre nødvendige Bøger.

7) Her paa Middelfart H. føres Hovedbogen i alt væsentlig som af Hr.H. foreslaaet, alene af grund at den Regnskabsbilagene indsendes til Revisionen, hvor de forbliver.

Den føres kontovis; men hver Maaned afsluttes for sig, overensstemmende med Fordringen om Indsendelse af Maanedsekstrakter; Hr.H.s Forslag om at føre den helt igennem Aaret ud og med samme Afslutnings maade som i Aarsregnskabet er ganske overflødig, da Afslutningen findes i Aarsregnskabet, hvoraf et Expl.altid findes her.

Da Aarsregnskabet her altid er ajour og føres jævnsides med Kassebog og Hovedbog, og de maanedlige Afslutninger altid foretages overensstemmende med de lovbefalede Kassseekstrakter, finder man ikke Anledning til at samtykke i unødvendige Forfinelser af Regnskabet.

Endnu skal det bemærkes, at det fremsendte Udkast allerede forlængst i samme Form er vedtaget af samtlige Bogholdere for selve Aars regnskabets og Oversigtens Vedkommende, hvad der yderliger bekræfter det foran anførte om det ganske overflødige med en Journal af samme Beskaffenhed, hvilket jo vilde være ensbetydende med at gøre det samme Arbejde to Gange. ~~Hr.H.~~

Hr.H. glemmer ganske Forskellen paa Virksomheder, hvor Regnskaberne og Bilagene sendes bort, og Virksomheder med Revision paa Stedet.

Kunde der være Tale om et Møde i denne Anledning- med eller uden Hr.Hjort.

Kort sagt, vi har slet ikke Brug for Hr.H.s "Bessermachen".

P/L Rønnholdt
Bagmand

SINDSSYGEHOSPITALET I VIBORG.

Bogholderkontoret.

Den 9' Februar 1912.

Kære Kollega !

Begyndende her har Ministeriet i Dag sendt den Sag, hvoraf hermed følger en Afskrift, til Direktionernes Erklæring.

Jeg sender Dem den med det samme, for at De kan samle Deres særlige Bemærkninger, til den kommer til Dem.

Nogen Simplificering af Bogholderiet forekommer det mig ikke, at Forslaget vil medføre, og det vil omtrent medføre det dobbelte Antal Noteringer, m.a.O. medføre foröget Arbejde for Kasserer og Bogholder.

Det forekommer mig næsten, at det vilde være heldigt, om vi nu fik Lejlighed til at konferere sammen, saaledes at vore Svar ikke i alt for betydelig Grad kom til at afvige fra hinanden.

Hilsen !

Deres hengivne

Frise

Tak for det Ord. Det er mægt vigtigt, at Hr Dj forelæser dennes D. saa det bliver forkl. Ikke mig[ne] gennem Akt paa offentlig Forsamling, medens den Ikke paa nogen anden ydre offentlig Forsamling er Kongen. saa Afbejdet vil. bliver væsentlig forøget. Kan jeg ikke vinde, at Ref. er ordnet

Hvis vi[de]n de dagligt Rejser ydede

Men da de Ord. Dom. Kap. spiser ogsaa opgives 12 Kr. om Aaret ydes af forskl. Vejledning i den Retning kan jeg dette ikke, at

~~Forholdet paa dette Punkt ydes for~~ at disse Penge gør Forskel mærkelig

KR jeg lov til at redigere Svaret, vilde jeg trække disse 3 Linier op, saa den sidste Del af d. D. er Dept Kundskaber Kapitel er jeg i Princip enig. Det Udtalte bliver saa afgørende. Ganske vist er Dept K. til Dep. i saa jeg ved ikke, om Dir. ikke alligevel vil høre og begge Penge til Kaas Mening

den jeg kender at Viborg Dir Udtalelse ikke bliver ~~utvetydig~~ klar og utvetydig. ~~Dette til vanskeliggør vil det paa Intet for den enkelte Dir at~~ ~~udtale eller andet, blot at henvise til Dept~~ og Viborg Dir Udtal vil utv. først blive klar af Dir og Kons. Dir.

Jeg henstiller om det er hensigtsmæssigt at medsende alle de Regl. som findes af Hr H. paante, siden i Dept. og som det ikke er muligt at opdrive.

Sindssygeanstalten ved Vordingborg,

Bogholderkontoret,

den 23. Juli 1912

Kære Kollega!

Fm. Lundbye var her i Tirsdags til Konference om de sammes Sager som ved de øvrige Hospitaler. Ved denne Lejlighed bragte Overlæge Ussing Spørgsmaalet om Økonomiregnskabet paa Bane og fik bragt et lignende Svar som Overlæge Hallager: at det gamske henstilledes til Direktionens egen Afgørelse hvorvidt man maatte ønske at beholde dette Regnskab eller ikke. I Henhold hertil er det i Aaret meddelt den bidtidige Revisor, at Økonomiregnskaberne helt ophører fra 1ste April d. A. at regne. Forsaavidt ~~saa~~ saadant ogsaa sker hos Dem, vilde jeg gerne idrette mig Oplysning om, hvorvidt De her havde at sætte et eller andet i Stedet, f. Eks. med Aarets Slutning at opstille en Sammenligning mellem de forbrugte Varer og det Kvantum af hvert Slags, som efter Belægningsforholdene og det konstante Normalforbrug pr. Person maatte vare medgaaet – eller om De mener at noget saadant kan betragtes som unødvendigt.

Fm. Lundbye, med hvem jeg iøvrigt ikke havde den Ære at tale, bad derhos, ligesom tidligere Justitsministeriet, da han var her i Sommer, om at der maatte blive tilstillet Ministeriet Forslag til saadanne Lettelser af Bogføringen m. v., som an-

saas for vinskelig.

Hvis jeg beskikker mig til at spørgsmaale denne Anmodning, ser jeg i Øjeblikket ikke videre, end at der kun kan foreslaas Redaktionen i de Regnskaber ledsagende Bilag. Naturlig mener jeg, at Revisionen maa kunne nöjes med en Til- og Afgangsliste for Inventaret, derunder Rogforskjellen, og at den heldt maa kunne undvære „Materialregnskabet". Opgivelse af hvilke Materialier, der er bragt til Vadehe og hvilke til Rengöring, synes jeg ihvertfald der med Rimelighed kan göres Fordring paa. Ligesom den her første Liste over Fordelingen af Kul, Koks og Brænde er ganske alene – bestaar jeg, at den fremkommer ved en ren og skar Konstruktion paa Grund til anden.

Har De noget, De vilde ønske medtaget?

Hvor har De forresten deponeret vor nöjsommelig sammenglikede Fællesindstilling? Overlægen spurgte efter den i Gaar og mente at den ikke var ved vedkommende magen Tid at sælde op. Den Hjertelige Morgenhed føler jeg mig ganske overbevist om vil falde ganske til Jorden.

Venlige Hilsener

Hans Jørgine

Tak for Deres Brev. Det gav mig i Lørdag Anl. til paany at tale med Overlægen og i Dag har han truffet endelig Best saavel om vor Fælleswirst som om Hr. Hjorts Forslag. Som De vil se – naar De fra Lægen tils – har Overlægen reduceret Vrtal. om Lægen – men i Principet er opretholdt. – Økonom Regnskr. vil Aarhus Hosp. ikke afskaffe – endnu.

~~Forst til Aug. Lettelser ver Bogf. har jeg ikke fremt Afstand.~~

Jeg har ikke fremt ~~Forslag~~ Opf. til Tars. af Forslag om Lettelser i Bogf. – og det ser heller ikke ud til at jeg faar nogen

Tak for Deres Forslag til Fælleswirst m. H. til Bogh. Men da Viborg Hosp. har beg. ~~at afgive sørs~~ mer Afg. af sørsk Besv. har Overlæg. fremt ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ at vandre denne Vej. Jeg ~~[illegible]~~ er glad ver at Overlæg. som ~~[illegible]~~ har foresl. Rev. at det nuv. System tiltrors for at det er bek. at Sagt Kn – som f. T. hygge sig i Kb – er ~~[illegible]~~ for dobbl. Bogh. – Jeg haaber, at Hr. Hj. Forslag men falde ~~og~~ ~~[illegible]~~ til Jorden

F O R S L A G

til

Skrivelse til Justitsministeriet !

I Anledning af, at Justitsministeriet under Henvisning til den Direktionerne tilsendte Del af Forslaget til Finanslov for Finansaaret 1912/13 i Skrivelse af 15' December 1911 har meddelt nærmere Bestemmelser for den Form, hvori Sindssygehospitalernes Regnskaber fra 1' April 1912 ønskes affattede, skal Direktionerne tillade sig at fremkomme med nærværende Henvendelse.

Efter Finanslovforslaget skal der fremtidig aflægges Regnskab for, hvor meget Funktionærpersonalets Forplejning koster, og hvor meget Patientpersonalets Forplejning koster, idet Udgiften hertil i Budgettet er opført under 2 Konti, henholdsvis I.a.3, og 7.a.I i Modsætning til tidligere, da hele Forplejningsudgiften blev ført under et (Konto b.).

Opfyldelsen af dette Forlangende maa imidlertid paa Grund af Forholdene erklæres at være umuligt. Forholdet er det, at Fødemidlerne, der indkøbes under et, tilberedes i et Køkken og udleveres under et til alle, som nyder Forplejning paa Hospitalerne. Maden, der tilberedes, udleveres ikke særskilt til Patient - og til Funktionærpersonalet, og da der ikke kan sondres mellem de Fødemidler, der anvendes til Bespisning af Patientpersonalet og Funktionærpersonalet, kan det regnskabsmæssigt ikke oplyses, hvor meget der medgaar til hver enkelt af de nævnte Kategorier.

Kun ved Hjælp af en Konstruktion paa Basis af Budgettet eller en anden Sandsynlighedsberegning kan der tænkes at fremkomme Tal, som kan benyttes til Opfyldelsen af Forlangendet; men det forekommer Direktionerne, at man ikke er bemyndiget til paa egen Haand at opstille en Konstruktion, som kun kan være bygget paa et rent subjektivt Skøn, og som derfor ikke kan afgive noget paalideligt Udtryk for Forholdet.

Udgiften til Lægemidler skal efter Finanslovforslaget ligeledes opføres særskilt for Patient - og Funktionærpersonalet. Dette kan kun lade sig gøre ved, at der enten indkøbes Lægemidler henholdsvis til Funktionærpersonalets Brug og til Patientpersonalets Brug - hvad ikke vil væ-

re økonomisk, idet Svind af større Beholdninger vil være større end af mindre Beholdninger - eller ved, at der opnoteres alt, hvad der fra de tilstedeværende Beholdninger udleveres til Funktionærernes Brug, og at det udleverede derefter ansættes til Værdi, som føres til Udgift for Konto I.a.3, medens Resten føres til Udgift under Konto 7.a.2.

I Praksis vil den nye Ordning støde paa Vanskeligheder, sandsynligvis være ugørlig, idet Tilberedningen af mange Medikamenter under de nuværende Forhold ofte sker ganske apotekermæssigt paa Hospitalernes Dispensationsanstalt. Posteringen vil kun være mulig, hvis der kan tilvejebringes regnskabsmæssigt Materiale.

Idet Direktionerne i denne Forbindelse henviser til, at der f. Eks. paa Rigshospitalets Budget paa samme Konto opføres Udgift saavel til Patienters som til Funktionærers Bespisning, ligesom Udgiften til Medicin m.m. ogsaa synes at afholdes af samme Konto, tillader Direktionerne sig at indstille, at der gives Hospitalerne Tilladelse til ligesom tidligere at føre Udgiften til Bespisning og til Lægemidler under et for alle, der henholdsvis bespises paa Hospitalet og nyder Lægemidler derfra.

Man skal derimod henstille, at der i Regnskabsoversigterne, der indsendes sammen med Aarsregnskaberne eller med vedkommende Afslutnings-Kasseekstrakt, optages en Sandsynlighedsberegning over, hvad Udgifterne beløber sig til henholdsvis for Funktionær - og for Patientpersonalet.

Naar Ministeriet med Hensyn til Konto 7 b, Patienternes Arbejdsvirksomhed, meddeler, at Værdien af de derfor udførte Arbejder bør tages til Indtægt paa samtlige i Betragtning kommende Konti, f.Eks. Brændsel og Belysning, Vadsk og Rengøring, Haven, Landbrug o.s.v., saaledes som nu antydet ved Bygningernes Vedligeholdelse og Patienters Beklædning m.m, skal Direktionerne bemærke, at det nævnte Forhold hidtil kun har været antydet i Budgetterne, derimod ikke i Regnskaberne.

Forudsat, at der med den nævnte Værdi menes den Udgift, som Arbejdet staar Hospitalet i, og ikke den Udgiftsbesparelse, som Handelsværdien muligvis repræsenterer, vil forskellige Konti, der berøres af Patienters Arbejde, nødvendigvis medføre en Overskridelse for Finansaaret 1912/13.

Desuden er der et Forhold, som ikke er uden Betydning, og som ikke kan lades ude af Betragtning, naar Spørgsmaalet om Værdien af Patienters Arbejdsvirksomhed tages op : at ikke uvæsentlige Dele af de Materialier, som Patienter arbejder med, gaar til Spilde, enten bogstavelig

talt eller ved, at Arbejderne delvis mislykkes som Følge af, at det langt fra altid er faglærte Folk, men altid mere eller mindre syge Mennesker, der beskæftiges med de forskellige Arbejder. Vel er der blandt Patienterne nogle, som gør ikke ringe Nytte, men oftest er det Begyndere i Fagene, og som Helbredelsesmiddel anvendes Beskæftigelse, uden at der kan lægges speciel Vægt paa det rent produktive.

Som Forholdet hidtil har været, har der - som i Ministeriets Skrivelse og som foran bemærket - i Budgetterne under flere Udgiftskonti været taget Hensyn til Udbyttet af Patienters Arbejde, hvorimod Kasseregnskaberne ikke har indeholdt Oplysning derom. Derimod har der i den Oversigt, som indsendes sammen med Aarsregnskaberne eller med Afslutnings - Kasseekstrakterne for det vedkommende Finansaar, været anført, hvad Udbyttet af Patienters Arbejde kan anslaas at være kommen forskellige Udgiftskonti tilgode med. Og Direktionerne finder, at Redegørelsen for Udbyttet af Patienters Arbejde ogsaa fremtidig bør findes i Regnskabsoversigterne.

Det vil ikke uden Konstruktion være muligt i Kasseregnskaberne under de forskellige Udgiftskonti at opføre Værdien af Patienternes Arbejdsvirksomhed, og da Kasseregnskaberne, som de for Tiden aflægges, udviser de paa de forskellige Udgiftskonti faktisk faldne Udgifter, medens Regnskabsoversigterne indeholder og kan komme til at indeholde eventuelle yderligere Oplysninger om Værdien af Patienternes Arbejdsvirksomhed, skal Direktionerne tillade sig at indstille, at der i Regnskabsoversigterne optages alt, hvad Ministeriet i den heromhandlede Retning maatte ønske, men at selve Kasse - eller Hovedregnskaberne, der fremtræder som rene Pengeregnskaber, maa aflægges i den hidtil brugte Form.